

Synpunkter på sakligheten i; ”Kontroll av lämnade uppgifter i samband med pågående tillsyn vid Källskolan i Upplands-Bro”

Synpunkter

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Rad fyra...”rektor kan inte förklara de bakomliggande orsakerna till de varierande resultaten”
Rektors synpunkt: Jag försökte förklara med hjälp av mina kolleger, men lyckades uppenbarligen inte att få fram det tydligt nog; att på en liten skola, där många elever med behov ansluter i åk 6, 7 och senare, så slår det otroligt hårt på resultaten hur respektive elevgrupp ser ut. Som också påpekades har skolan då till dessa högre klasser haft en tendens att ibland, som det aktuella året, få flest hög- och lågpresterande elever, färre medelpresterande. Föräldrar och elever som söker till skolan hävdar att den omvittnade arbetsron, för båda dessa kategorier är en orsak att man söker.

Rad femton; REKTORS KOMMENTAR:

I maj, i det rektorsdokument som jag skickade in berättade jag att vi förklarat ”statistikområdet” för ett utvecklingsområde. Detta arbete är påbörjat på ett formellt sett, bla genom att Claes Bystedt har gått in och genom en praktisk åtgärd; att interndatasystemet Schoolsoft har införskaffats. Detta system innehåller de verktyg skolan behöver för att på ett adekvat sätt utveckla vår möjlighet att upprätta och analysera statistik.

Utifrån den bakgrunden vill jag framföra:

- Jämförelser *har gjorts* mellan nationella prov och slutbetyg. Däremot inte tillräckligt professionellt och konsekvent. I svenska, 2010, tex hävdar läraren, som redovisades vid lärarintervjun, att det fanns ett klart skäl till avvikelserna – proven gjordes tidigt på terminen. De lägre resultaten berodde till största delen på att det fanns många långsamma läsare i gruppen som inte hann med provet. När de senare under terminen, i lugn och ro jobbade med kunskapsmålen, så skedde en progression, vilket ju kan ske mellan januari och juni. Undertecknad har dock, helt rätt, underlåtit att utifrån de enskilda resultaten och lärarens analys, lyfta frågan till en övergripande och analyserande nivå gällande alla jämförande resultat under de för inspektionen aktuella/förfrågade skolåren. Bla har vi fler exempel på när betygen ligger långt under de nationella provresultaten. Men har man inte ansträngt sig att ta fram och analysera den sortens fakta innan så är det helt klart för sent att börja nu... Då är det bara att inse att man är i händerna på andras analyser. Detta sporrar oss, också, att bli bättre på detta område.

- Att rektor blandade ihop två år 2010 och 2011 och vände på siffrorna anser jag utifrån de redan redovisade tankarna att speciellt utveckla det svaga statistikområdet på skolan, *starkt bekräftar det behovet*. En rektor som älskar statistik och som aktivt använder sig av statistik i verksamheten skulle aldrig visa sådan ignorans, inte ens under en inspektionsintervju i högt tempo.

- Siffran 41,7 % känner vi inte igen. Den kan ev. beskriva situationen före sommarskolan. Våra uträkningar ger 54,2% istället. Siffran är dock fortfarande låg och beskriver det som nämns ovan om en väldigt heterogen grupp i skolans senare årskurser, men bekräftar även det vår interna iakttagelse – även här saknas statistik – att vi betjänar många andra skolor när det gäller att hjälpa barn med särskilda behov. Fram till lå 2010-11 fick inte heller Källskolan

några extrapengar för barn med särskilda behov. I ljuset av att skolorna dessutom, i den tidigare lagstiftningen, under liknande omständigheter ofta drevs mot en inriktning av bli sk ”treämnesskolor”, måste erkännas att detta tyvärr även gäller Källskolan. Elever med speciella behov och med för få resursförstärkande tillskott har matchats för mycket mot att klara de tyngsta ämnena, något som nu skolan på allvar - med hjälp av den nya lagstiftningen – tagit upp kampen emot. Noterar med tillfredsställelse att inspektionen förstått att skolan nu på ett omfattande sätt redan ser över hela stöddelen, som ju är ett grundfundament för att förbättra måluppfyllelsen. Igen, utan att ha bra statistik på fötterna, så är det ändå inte utan viss stolthet som personal och rektor ser tillbaka på de senaste fem åren och konstaterar att skolan trots några riktigt tunga år med en brand som totalförstörde hela högstadiet 2006 - med 5 flyttar av skolan fram till lå 2010-20011 - och ett exceptionellt våldsdåd 2008, ändå rest sig ur askan och är på god väg att vara tillbaka på banan.

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Lgr-11 har just börjat gälla och Källskolan håller på att omarbete hela sin plan för bedömning och betygssättning/redovisning av centralt innehåll och kunskapskrav, något som också redovisades muntligt vid inspektionen, bla den sista träffen mellan inspektörerna och huvudman/rektor. Under Lpo-94 och fram till Lgr-11 har Källskolan följt en väl utarbetad plan. Jmf ”Betygssättning” under ”arkiv” på Källskolans hemsida.

Den nya planen ska vara fullt ut sjuvinn under senvintern 2012 och kommer förutom betyg och bedömning att också innehålla *en formell gång på hur de nationella målen/kunskapskraven ska redovisas till elever och föräldrar*. Till dess följer Källskolan, även åk 1-5, den interimistiska plan som också redovisades muntligt; dvs eleverna har vid varje genomgången arbetsområde fått reda på det centrala innehållet och vilka kunskapskrav som gällt för detta område. Föräldrarna har fått planeringar med centralt innehåll. Kunskapskrav i olika ämnen har berörts på utvecklingssamtalen under ht 2011. ***Dessutom är alla kunskapsmålen och det centrala innehållet i Lgr-11 publicerat på ”Schoolsoft” dit alla föräldrar anmodats att gå in och läsa.***

Det som stämmer är att denna process ännu inte berört eleverna så djupt att de bortom allt tvivel förstår och känner igen dessa kunskapskrav, etc. Kanske detta i sin tur beror på att den gamla klassiska pedagogiska insikten ”om att lära ut och lära in, inte riktigt är samma sak”. Lagen stadgar dessutom inte *hur detta ska läras ut* utan snarare *att det*, med gott slutresultat, *ska läras ut*. Erfarenheter från Fridaskolan i Vänersborg som enligt många var främst i landet på att lära ut alla kunskapsmål i Lpo-94, visar att det till slut blir kontraproduktivt; ”man blir duktigare på målen än att uppfylla dessa”.

Några enkla och klassnära exempel på vilken strategi lärarna i 1-5 använt för att undervisningen ska var systematiskt inriktad på målen. För att ge en annan bild en den som inspektörerna förmedlar; en bild som skulle kunna uppfattas som att barnen på Källskolan de flesta lektioner lite torftigt och planlöst sitter och läser ur olika böcker och stenciler.

I kunskapskraven i Lgr-11 framgår att eleverna bland annat ska ”formulera handlingsalternativ som leder framåt” eller ”föra samtal och diskussioner framåt”. På Källskolan under ht 2011 i åk 3-5 (och eleverna i F-2 på en enklare nivå) har bland annat lärarna och eleverna utifrån en sammanfattning av några mål i svenska för åk 3, 6 där eleverna

enligt den, *i samtalsform gemensamma tolkningen av målen* av lärare, elever (och förälder i utvecklingssamtalet) från "scratch" arbetat fram följande *progression*:

Att i alla texter och i alla ämnen, men med startpunkt i målen för svenska, lära sig att:

- hitta kontentan av vad en längre text uttrycker
- uttrycka denna kärna med relevanta fakta; först fler fakta och sen nedskuret till de viktigaste fakta. Eleverna har då var för sig uttryckt några viktiga fakta från en gemensam text. Texten har oftast tagits fram av läraren, utifrån någon aspekt som en eller flera elever anfört inom ett givet ämne. Utifrån ca 10 relevanta fakta har sen eleverna fått rösta fram högst tre fakta var. Ibland i en öppen omröstning och ibland i en sluten. Oftast har då slutresultatet sammanfallit med det läraren kunnat konstatera var de viktigaste fakta i texten. Alltså ingen bok eller stencil som sista station innan man hittar kärnan, utan utifrån en intern elevprocess ledd av läraren.
- även kontentan ska ha en början, handling och ett slut
- Formulera denna kärntext med, efter sin ålder, god stavning och grammatik
- Med hjälp gemensamt bedöma varandras texter utifrån ovan angivna kriterier

För att förstå denna förädlingsprocess i skrivandet har eleverna varje vecka fått lära sig 2- ca 12 rader (medeltal 5 rader) i en *nyintroducerad klassisk dikt*. Memoreringen har föregåtts av uppläsning och gemensamma analyser av dikternas innehåll.

När tex Tomas Tranströmer och alla vi andra fick reda på att han fått Nobelpriset ville eleverna lära sig en dikt av Nobelpristagaren och i läraren tog då fram "Romanska bågar". I den gemensamma analysen av den texten, växte dramatiskt elevernas förmåga att såväl få fatt i kärnan av budskapet som i förmågan att dra ut tangenterna i en kritisk omvärldsanalys utifrån denna kärna. De flesta av de eleverna i 3-5 valde att lära sig en del av dikten, två lärde sig hela. Alla bidrog i analysen.

Den 13 december, hade eleverna Nobellunch, som vanligt de senaste 5 åren på Brunna, eftersom de inte accepterade att den skulle ställas in i år, vilket lärarna föreslog. Innan lunchen framträdde alla utom 2 (en etta och en fyra) av de nu 27 eleverna i F-5 med sånt som de är stolta över att de lärt sig under terminen, *mycket från fritt sökande i böcker* utifrån olika ämnesområden vi gått igenom, tex "vatten och hösten". En av eleverna deklamerade utantill hela dikten "Romanska bågar". Tilläggas bör att det var frivilligt att framträda inför denna åldersblandade grupp.

*"Skäms inte för att du är människa, var stolt!
Inne i dig öppnar sig valv bakom valv oändligt.
Du blir aldrig färdig, och det är som det skall."*

Dessa strofer från dikten "Romanska bågar" har sedan för eleverna, var och en förstod diktens innehåll på sitt sätt, blivit en slags symbol för hur lärare och elever tar sig an mål efter mål, i ämne efter ämne, i undervisningen. Kanhända en oortodox metod i ett interimistiskt skeende; hur man kan introducera och lära ut centralt formulerad kunskap och lagstadgade kunskapsmål, men så har vi trots allt gjort.

Kanhända några andra vinklingar på frågorna från inspektörerna till eleverna om målstyrning och måluppfyllelse gett andra svar? Kanhända såg man sen på undervisningen i klassrummen utifrån samma perspektiv som det man ställde frågorna utifrån?

I No/So har alla arbetsområden planerats utifrån det centrala innehållet och eleverna har upplysts om vilka mål som gäller. Dock inte med samma systematiska iver som "prototyp-

svenskamålet”, se ovan. Tanken, igen, har varit att lägga grunden rätt, för att eleverna under sin skoltid, även närtid, lätt ska kunna ta till sig målen och *systematiskt* arbeta utifrån dessa. I inspektörernas värld kanske detta enklast görs utifrån och in, i den kreativa pedagogikens värld hellre inifrån och ut. Men eftersom inspektionen av förståeliga skäl har tolkningsföreträde i dessa frågor kommer Källskolan, se nedan, att arbeta utifrån båda dessa perspektiv.

Undertecknad ifrågasätter också den tes som inspektionen verkar förfäktat att eleverna och föräldrarna i åk 1-5 direkt, första terminen som den nya läroplanen gäller, förväntas känna till alla nya mål i alla ämnen - samtidigt. Ambitionen har från skolan sträckt sig till att när alla nya avsnitt behandlas, göra detta utifrån ”det centrala innehållet” och då också presentera de ”gällande kunskapskraven”. Samma princip bör gälla här, anser jag, som för vid bedömning/betygsättning; där man bara kan och ska bedöma det stoff man gått igenom.

När vi i mars arbetat fram vår nya strategi för hur denna process ska formaliseras kommer vi troligen att vara både skickligare på att ”lära ut” och att få eleverna att bättre ”lära in” och tillgodogöra sig både de mål/det centrala innehåll som gäller där man för tillfället befinner sig *och de mål/det centrala innehåll som man senare kommer att behandla i undervisningen.*

Jag anser att iakttagelsen (egen tolkning) att såväl lärare som elever just nu är i begynnelsestadiet av detta uppdrag stämmer, *men bestrider med ovan anförda argument att undervisningen i klass 1-5 inte skulle vara systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningar.*

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömningsområde: Bedömning och betygsättning

...tredje raden från slutet: ...saknas omdömen i tex hemkunskap, etc. Gällande slöjd så har dessa omdömen getts ut separat på egen blankett, eftersom slöjden hålls i annans skolas regi.

...första stycket under Motivering: Som exempel på skriftliga bedömningar som inte alltid på ett tydligt sätt visar vilka kunskaper eleven nått, tas ett dokument gällande idrotten. Kritik framförs mot att inte alla detaljer i ett mål framgår. När man läser detta får man intrycket att

detta är ett typiskt dokument för skolan. Vi tycker att just detta dokument är ”ryckt ur sitt sammanhang”, dvs inte ett dokument för elever, föräldrar eller lärare att arbeta utifrån. Skriftliga bedömningar som ges till elever och föräldrar är oftast betydligt mer detaljerade.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

I samtalen och i det insända materialet uttrycker dessutom rektor att problemet redan innan inspektionen är identifierat och att åtgärder tagits och ytterligare åtgärder kommer att tas i enlighet med inspektionens tydliga riktlinjer. Rektors pågående vidareutbildning genom det sk *rektorslyftet* är en av de åtgärder som huvudmannen redan vidtagit.

Bedömningsområde: Personalkompetens

Skolan kommer att fortsätta att aktivt arbeta mot optimalt uppfyllande av att samtliga lärare ska ha utbildning och kompetens för den undervisning de bedriver på skolan. Till våren börjar tex en nyutexaminerad lärare med kompetens 1-5 och ytterligare en nyanställd mycket meriterad lågstadielärare och specialpedagog kommer dessutom att en halvdag i veckan (och from hösten 1 dag per vecka) leda den pedagogiska utvecklingen i klass 1-2, vilket gör att rektor efter ett kortare inhopp i klass 1-5 nu återigen kan ge mer tid för alla de områden som inspektionen adresserat.

Ibland kan det dock ta tid. Efter att ha annonserat hela hösten har vi fortfarande inte fått napp på en utbildad No-lärare för åk 7-9. Antingen har man som vår nuvarande lärare kompetens i andra ämnen, eller så är man ämnesbehörig utan lärarkompetens. I det läget fortsätter vi naturligtvis med ytterligare ansträngningar, dvs vi fortsätter att annonsera.

För Källskolan den 15 dec -11

Bo Nyberg, rektor